

Oponentský posudek k habilitační práci

Název habilitační práce	Problematika převodních cen z pohledu rozvojových zemí
Autorka habilitační práce	Ing. Veronika Solilová, Ph.D. Mendelova univerzita v Brně Provozovně ekonomická fakulta Ústav účetnictví a daní
Habilitační řízení vedené na:	VŠE Fakulta financí a účetnictví Obor: Finance

Úvod

Posudek je vypracován na základě žádosti datované 01. 07. 2020 a vyhotovené na základě pověření paní prof. Ing. Aleny Vančurové, Ph.D., předsedkyně habilitační komise pro habilitační řízení Ing. Veroniky Solilové, Ph.D.

Předložená habilitační práce je 1. vydáním monografie Ing. Veroniky Solilové, Ph.D. publikované pod názvem *Problematika převodních cen z pohledu rozvojových zemí* v nakladatelství Wolters Kluwer ČR (vydáno v roce 2019). Monografie (dále jen „práce“) byla k posouzení zaslána v elektronické podobě.

1. Aktuálnost tématu

Převodní ceny jsou bezesporu aktuálním tématem, jehož rostoucí význam posílil projekt OECD zaměřený proti BEPS (*Base Erosion and Profit Shifting*). Existující úprava a pravidla pro stanovení převodních cen jsou i přes řadu doplnění a upřesňování komplikované a v řadě ohledů velmi obecné. To bezesporu způsobuje aplikační problémy jak na straně daňových poplatníků, tak i finančních správ.

V tomto ohledu lze jenom vítat snahy o „odhalování“ stávajících nedostatků, problémů a s tím související snahy poskytnout náměty a návrhy pro jejich eliminaci a řešení.

2. Rozsah, formální úprava a náležitosti habilitační práce

Monografie obsahuje sedm číslovaných kapitol, dále seznam zkratk, tabulek, obrázků a pochopitelně i seznam užitých zdrojů. Počet stran práce je 216, počet číslovaných pak 198. Monografie obsahuje 51 tabulek a 12 obrázků, které vhodně a účelně doplňují vlastní text. Rozsah práce považuji za odpovídající tomuto typu prací.

Formální úprava práce je na vysoké úrovni. Text práce je prost gramatických chyb a překlepů. Formální nedostatky se vyskytují ojediněle (např. místy v textu chybí odkazy na tabulky; v některých tabulkách a obrázcích absenteje uvedení jednotek; autorka občas inklinuje k užití anglických termínů i na místech, kde to není dle mého soudu zcela vhodné (např. No. namísto počet, proxy); marginálně se objevuje „sklouznutí“ do užití 1. osoby č. j. místo zřejmě zvolené a převládající formy 1. osoby č. mn.). Tyto marginální nedostatky však nesnižují kvalitu práce jako takovou.

Co se týče užitých zdrojů, autorka práce vychází z rozsáhlého spektra informačních zdrojů s převahou zdrojů zahraničních, event. zdrojů v anglickém jazyce. To je s ohledem na zaměření práce nejenom pochopitelné, ale přímo nutné. V této souvislosti je na místě ocenit schopnost autorky systematizovat široké spektrum získaných poznatků a prezentovat jejich přehlednou syntézu.

3. Vymezení cíle práce, jeho naplnění a struktura práce

Cíl práce byl vymezen následovně: „Cílem publikace je na základě teoreticko-praktického vymezení principu tržního odstupu identifikovat jeho současné problémy, kterým rozvojové státy čelí, determinovat vyvolané náklady zdanění v důsledku převodních cen a navrhnout a zhodnotit s využitím matematicko-statistického aparátu možné řešení v podobě bezpečného přístavu, které povede k úspoře vyvolaných nákladů zdanění jak na straně daňového poplatníka, tak na straně správce daně.“ V souvislosti s naplnění tohoto cíle autorka práce vymezi cíle dílčí, které jsou naplněny kap. 2. – 5.

Vymezený cíl i cíle dílčí byly dle mého názoru splněny. Autorka při řešení výzkumného úkolu postupovala logicky, od obecného ke konkrétnímu. Obecná východiska a z nich plynoucí závěry autorka práce prezentovala v patřičných souvislostech s řešeným problémem/úkollem.

Kap. 1 (Úvod)

Autorka v úvodní části práce vhodnou formou poukazuje na relevanci řešeného problému. Obsahem úvodní kapitoly je i vymezení užitých pojmů, což považuji za velmi přínosné s ohledem na potřebu ujednoceného vnímání užití terminologie. V textu práce se však vyskytují i jiné pojmy, které v této úvodní části vymezeny nejsou a své místo by tam zřejmě měly (autorka se např. mohla vymežit ve vztahu k jí užívanému termínu mateřská a dceřiná společnost, který má v podmínkách EU „předepsaný“ obsah).

Kap. 2 (Historie, vývoj, současnost a budoucnost principu tržního odstupu nejen z pohledu rozvojových států)

Kapitola 2. obsahuje shrnutí vývoje a vytváří tak zajímavý a cenný vstup pro kapitoly následující. Za velmi přínosné považuji užití originálních pramenů United Nations a tam uvedených závěrů. Osobně oceňuji kap. 2.2.2 (Role principu tržního odstupu v 21. století), kde autorka shrnuje stav před projektem OECD proti BEPS a po něm.

Kap. 3 (Srovnávací analýza z pohledu rozvojových států)

Kapitola 3. dokresluje relevanci řešeného výzkumného úkolu. Obsahuje mj. výčet a popis „obchodních modelů“. V kontextu současného vývoje autorka ve stručnosti přiblížila i tzv. „digitální modely“. Za přínosné považuji vlastní hodnocení autorky a poukázání na problémy a limity srovnávací analýzy z pohledu rozvojových států – právě syntéza poznatků k této oblasti významných je jedním z přínosů této práce.

Kap. 4. (Problematika srovnatelnosti v praxi z pozice rozvojových zemí)

Deklarovaným cílem kapitoly 4. bylo provést kvalitativní analýzu komerčních databází se záměrem prokázat nedostatek srovnatelných dat a následně navrhnout a zhodnotit alternativní přístup k řešení daného problému. Takto široce vymezený dílčí cíl je poněkud zavádějící, pokud je brána v potaz skutečnost, že předmětem hlubší analýzy byla „pouze“ databáze ORBIS¹.

Dílčí cíl významný k této kapitole byl v kap. 1.1 definován jako záměr „prokázat nedostatek srovnatelných dat“. Výsledek je však primárně výsledkem zkoumání, a proto by bylo formálně vhodnější definovat dílčí cíl jako např. „posouzení kvantity a kvality srovnatelných dat“. Předpokládám, že daná formulace je spíše důsledkem znalosti autorky, která svým způsobem již dopředu avizovala výsledek šetření.

Ve vazbě na tuto kapitolu knihy je zapotřebí ocenit práci autorky s daty a její návrhy na řešení, které mají eliminovat nedostatky v dostupných datech. Úhrnem lze konstatovat, že autorka v dané kapitole prezentuje přesvědčivý závěr o možnosti užití pan-balkánského přístupu coby adekvátního řešení při absenci srovnatelných dat v případě jednotlivých balkánských států.

---

¹ Pokud autorka vycházela z existujících vazeb mezi databází ORBIS a databázemi jinými, pak bylo vhodné na to v kontextu takto široce vymezeného cíle poukázat.

Kap. 5 (Vyvolané náklady zdanění)

Autorka práce v kapitole 5., která je východiskem pro následující kapitolu, navrhuje a aplikuje určitý metodický aparát pro odhad vyvolaných nákladů zdanění pro balkánské země. Při determinaci vyvolaných nákladů pro balkánské státy autorka využívá data dostupná pro vybrané transnitní evropské ekonomiky, což lze s ohledem na dostupná data hodnotit jako adekvátní postup.

Kap. 6 (Stanovení bezpečných přístavů pro účely převodních cen z pozice rozvojových států)

Předposlední kapitola obsahuje vymezení bezpečných přístavů, včetně zhodnocení jejich výhod i nevýhod. Detailněji se věnuje popisu pravidel ve vybraných zemích, což vytváří zajímavý a cenný podklad pro srovnání formy a rozsahu právních úprav, byť v obecnější rovině. Zajímavou je i shrnující tabulka 33 se zaměřením na bezpečné přístavy.

Klíčovým výstupem této kapitoly, která koresponduje s vytčeným hlavním cílem, je návrh a aplikace metodiky pro bezpečné přístavy pro balkánské státy.

Kap. 7 (Diskuse a závěr)

Závěrečná kapitola obsahuje adekvátní shrnutí práce, včetně shrnutí vlastních závěrů a doporučení.

Úhrnem lze konstatovat, že práce je psána erudovaným a srozumitelným jazykem a je přínosem pro rozvoj tématu převodních cen. Jsem však toho názoru, že práce je spíše adresována těm, pro které není problematika převodních cen tématem nových. Tomu pak zřejmě odpovídá i určité pojetí (koncepce) knihy.

4. Metodologie, vhodnost použitých metod

V úvodu práce sice absentuje separátní vymezení (specifikace) metodiky a metod jako takových, ale z vlastního textu práce je zřejmé, že autorka práce aplikovala vhodné nástroje a metody užívané pro tento typ práce. Logický a systematický postup zpracování je vymezen v kap. 1.1 práce (část s vymezením cíle a cílů dílčích). Struktura a obsah dílčích kapitol tento primární etalon reflektuje.

5. Dotazy k obhajobě

Otázka č. 1: Jaký je Váš názor na aplikaci tzv. „hybridního přístupu“ pro alokaci zisků nadnárodních korporací?

Otázka č. 2: Můžete uvést, v jakém konkrétním případě bude výsledkem srovnávací analýzy, event. přijatelným výsledkem srovnávací analýzy, jediná hodnota (cena či marže) – viz možnost uváděná v kap. 3.1.7 (str. 56)?

6. Shrnutí a závěr

Posuzovanou práci považuji za kvalitní výstup, který odpovídá erudici autorky a jejímu dlouholetému zájmu a odbornému působení v oblasti převodních cen. Předložená práce obohacuje a rozšiřuje dosavadní stav poznání o nové aspekty. Autorka v rámci práce prokázala schopnost kvalifikovaně a v potřebné hloubce řešit vybraný problém.

Práci doporučuji k habilitačnímu řízení.

doc. Mgr. Ing. Karel Brychta, Ph.D.

Fakulta podnikatelská VUT v Brně
Ústav financí
Kolejní 2906/4
612 00 Brno